

**KAHRAMANMARAŞ ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NDEKİ
ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARI VE ORMAN KORUMA
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mehmet KANAT

KSÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, Kahramanmaraş

ÖZET

Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü 952 091 hektar ormanlık, 4 758 264 hektar açıklık alan olmak üzere toplam 5 710 355 hektar alandan oluşmaktadır. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde 1995-1999 yıllarında yıllık ortalama 35 820 hektar alanın kadastrası yapılmaktadır. Bu miktar yıllık programın yaklaşık %50'sine karşılık gelmektedir. Bölgedeki 10 adet orman kadastro komisyonundan 6'sı faaliyette olup, bunlardan 4'ü Kahramanmaraş, 1'i Gaziantep, 1'i ise Antakya il merkezindedir. Bölge müdürlüğünde 1995-1999 yıllarında açılan toplam dava sayısı yıllık ortalama 2908.8 adettir. Orman kadastro davalarının açılan toplam davalara oranı %24 civarındadır. 1995-1999 yıllarında açılmış olan orman kadastro davalarının %23'ü aleyhte, %77'si lehte sonuçlanmış, geri kalan kısmı sonraki yıllara devretmiştir. Bölgede orman içi köylerde yaşayan halk fakir olup, genellikle geçimlerini ormandan sağlamaktadırlar. Orman kadastro çalışmalarının bitirilememesi orman alanlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

***FORESTRY CADASTRE STUDIES IN KAHRAMANMARAŞ
REGIONAL FOREST DIRECTORATE AND EVALUATION OF THEM
IN FOREST PROTECTION***

ABSTRACT

Kahramanmaraş Regional Forest Directorate consists of a total of 5 710 355 hectare of land area, 952 091 ha and 4 758 264 ha of which are forested and uncovered area, respectively. The cadastre of average 35 820 ha area had annually been done between the years of 1995-1999. This area corresponds to half of the scheduled areas. Six of the 10 cadastre commissions are acting in Kahramanmaraş Regional Forest Directorate. Of these, four is located in Kahramanmaraş, one in Gaziantep, and one in Antakya. The number of undertaken total trials in the regional Forest Directorate between 1995-1999 are 2908.8. The ratio of the cadastre trials against the total are about 24%. 23% of the cadastre trials undertaken by the Regional Forest Directorate between 1995-1999 years was against, 77% of them was in the favour. The rest of them were transferred to the next year. The people living in the village inside the regional forest are poor and they live on from forest. The uncompleting of the forest cadastre studies affects negatively the forest areas.

GİRİŞ

İnsan ve orman, sürekli olarak karşılıklı etkileşim içerisinde bulunmaktadır. Ancak, Kısmen orman idaresi ve kısmen de vatandaş tarafından bilinçsiz bir şekilde yapılan uygulamalar ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak orman alanları hızla azalmakta ve verimsizleşmektedir. Bunu önlemek amacıyla orman içi köylerde yaşamakta olan insanların sosyo-ekonomik sorunlarını ve orman kadastrosu problemlerini kökünden çözmek gerekmektedir (1).

Sınırları kesin olarak ayrılmış ve sahibi belli olan alanların korunmaları daha kolaydır. Orman kadastrosunun henüz yapılamadığı ve kime ait olduğu tam olarak bilinmeyen yerlerin, bir an önce orman kadastrosu yapılmalıdır. Gün geçtikçe sınırları daralan ormanlarımızın kadastro çalışmaları konusunda karşılaşılan problemler arasında, açmacılık nedeniyle kaybedilen orman arazisine devletin sahip çıkmaması, mahkemelerin davaları geç sonuçlandırması veya cezaların caydırıcı olmaması nedeniyle orman açmanın adeta teşvik görür hale gelmesi, orman ve mülkiyet kadastrosunun tamamlanmamış olması, kadastronun yapılacağı yerlerde “ormanlar devletin eline geçecek” anlayışıyla orman tahribinin artması, sık sık yapılan anayasal ve yasal düzenlemeler ile orman sayılan yerlerin çeşitli gerekçelerle daraltılması, yasa ve yönetmeliklerin tapulu kesim işlemlerini kolaylaştırılması veya açılan sahalarda kısa süre sonra toprak işleme yapılması, aşırı eğim ve yüzeysel akışın etkisi ile orman alanlarının yabanlaşması gibi faktörler göze çarpmaktadır. 6831 sayılı yasa da daha önce tahdit ve kadastro diye ayrı değerlendirilen etkinlikleri bir arada ele almış ve devlet ormanlarının kadastro işini 7. ve 12. maddeleri arasında toplamıştır. Daha önceki yasalarda tahdit ve kadastro ayrı olarak ele alınmışken sadece son yasada bunların devlet ormanlarının kadastrosu şeklinde ifade edildiği dikkati çekmektedir (2).

Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü kapsamında bulunan mevcut orman içi köylerde yaşayan halk genellikle çok fakir, eğitim seviyesi düşük, geçimlerini ormandan sağlamaktadır. Bu durum yukarıda bahsedilen orman tahrip faktörleri ile birlikte düşünüldüğünde orman alanlarındaki zarar daha da artmaktadır.

Bu çalışmada; genellikle yerleşim birimleri ve ormanlık alanları iç içe bulunan Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içerisindeki orman kadastro problemleri ve orman koruma açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOT

Kahramanmaraş ilinde faaliyet gösteren ve bölge müdürlüğü sınırları içerisinde kadastro çalışmalarını yürüten 6 adet orman kadastro komisyonunun çalışmalarına ait bilgiler 1995-1999 yılları itibariyle tek tek incelenmiştir. Elde edilen tüm bilgiler değerlendirilerek tablolar oluşturulmuştur. Bölge müdürlüğüne bağlı tüm orman işletme müdürlüklerinden ceza ve hukuk davaları sayıları, tahdit ve tapulama, lehte ve aleyhte karara bağlanan dava sayıları yıllar itibariyle ayrı ayrı tablolarda değerlendirilmiştir. 1995-1999 yıllarında sınır ihtilafları ve diğer sebeplerden dolayı orman bölge müdürlüğü kapsamı alanında mahkemelere intikal eden tüm davalar incelenmiştir.

BULGULAR

Kahramanmaraş yöresinde genellikle Akdeniz iklim tipi hüküm sürmekte yüksek kesimlerinde ise karasal iklim tipi görülmektedir. Ormanlık alanlarda yer yer tarım yapılmakta olup, orman aleyhine genişleyen tarım arazilerinin görünümü adeta ada parselleri şeklindedir. Kahramanmaraş il merkezi ve bağlı yerleşim alanlarının bulunduğu özellikle Ahır Dağı'ndaki bağ-bahçe alanları ile bağ evleri bu bakımdan dikkat çekmektedir. Eğimin yüksek olduğu tarım alanlarında birkaç yıl tarım amacıyla kullanılan yerler terk edilerek yeni ormanlık alanlar tarım amacıyla açılmaktadır. Bölgedeki orman içi köylerde yaşayan halkın geliri çok düşük olup, geçimlerini büyük oranda ormandan karşılamaya çalışmaktadırlar.

Kahramanmaraş Orman Bölge müdürlüğü bünyesinde 10 adet orman kadastro komisyonu vardır. 2000 yılında yeni faaliyete geçen komisyonla birlikte toplam 6 adet orman kadastro komisyonu faal haldedir. Eleman yetersizliği, ödenek sıkıntısı gibi nedenlerden diğer 4 adet orman kadastro komisyonu faaliyet gösterememektedir. Komisyonların hepsinin faaliyette olmaması ve çalışmalarda yersel metodun uygulanıyor olması çalışmaların ağır ilerlemesinin bir diğer sebebidir. Komisyonlardan 4'ü Kahramanmaraş, biri Gaziantep diğeri ise Antakya il merkezinde bulunmaktadır. Bölgedeki komisyonlarda bir harita mühendisi görev yapmaktadır. 1995-1999 yılları itibarıyla bölgedeki orman kadastro komisyonlarının çalışmaları Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü'ndeki Kadastro Komisyon Çalışmaları (3)

Yıl	Program	Gerçekleşen
1995	82 000	41 300
1996	51 000	49 800
1997	63 000	31 000
1998	45 000	21 000
1999	76 000	36 000
Yıllık Ortalama	63 400	35 820

Normal şartlarda ortalama 5 000-6 000 hektar alanın kadastro yapabildiği orman kadastro komisyonları, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü'nde 1995-1999 yıllarında yıllık ortalama 35 820 ha alanda kadastro çalışması yapmışlardır. Kadastro yapılacak ormanlık alanlardaki yaşayan halk, zaman zaman arazilerinin elden gideceği korkusuyla orman kadastro çalışmalarına engel olmaktadır.

Orman kadastro sununun geçtiği yerlerde sınır anlaşmazlıklarından doğan itirazlar ve diğer sebeplerden dolayı açılan dava sayısı oldukça fazladır. Dava sayıları tablo 2 de gösterilmektedir. Kadastro davaları hukuk davaları kapsamında yer almaktadır. Kadastro davalarının tüm davalara oranları tablo 3 de, kadastro davalarının lehte ve aleyhte sonuçlanma durumları tablo 4 de verilmiştir.

Tabloların incelenmesinden de görüleceği üzere, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde 1995-1999 yılları itibariyle yıllık ortalama 2908.8 adet dava açılmış olup, bunların yaklaşık %24'ü kadastro ile ilgilidir. 1995-1999 yılları itibariyle lehte ve aleyhte sonuçlanan kadastro davalarına bakıldığında yaklaşık %23'ü aleyhte, %77'si ise lehte sonuçlanmış, diğer kısmı ise sonraki yıllara devredilmiştir. Ancak, orman idaresi lehine sonuçlanan yerler, dava açılmasından sonuçlandığı zaman sürecinde davalı tarafından kullanılmaktadır.

Tablo 2. 1995-1999 Yıllarında Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü'nde Açılan Ceza ve Hukuk Davaları (3)

Yıl	Ceza Davası	Hukuk Davası	Toplam
1995	2159	785	2944
1996	2105	1087	3192
1997	1478	943	2421
1998	1855	1552	3407
1999	1851	729	2580
Toplam	9448	5096	14 544
Yıllık Ortalama	1889.6	1019.2	2908.8

Tablo 3. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü'ndeki Kadastro ile ilgili Davaların Yıl içinde Açılan Tüm Davalara Oranı (3)

Yıl	Açılan Dava Sayısı (Adet)	Kadastro Davaları (Adet)	Oranı (%)
1995	2944	1401	47.5
1996	3192	699	21.8
1997	2421	165	6.8
1998	3407	714	20.9
1999	2580	528	20.4
Toplam	14 544	3 507	24.1
Yıllık ortalama	2 908.8	701.4	24.1

Tablo 4. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü'nde 1995-1999 Yıllarındaki Kadastro Davalarının Sonuçları (3)

Yıl	Devreden		Açılan		Lehte Sonuçlanan		Aleyhte Sonuçlanan	
	Tahdit	Tapulama	Tahdit	Tapulama	Tahdit	Tapulama	Tahdit	Tapulama
1995	79	302	202	818	14	563	4	168
1996	263	389	4	695	7	231	3	93
1997	263	389	7	158	102	255	38	72
1998	130	220	46	668	116	39	-	21
1999	60	624	46	482	39	437	-	130
Top.	795	1 924	305	2821	278	1525	45	484
Yıl. Ort.	159	384.8	61	564.2	55.6	305	9	96.8

Kadastro ile ilgili davalarının açılış sebeplerine bakıldığında çoğunun orman kadastro ile mülkiyet kadastrounun arasındaki çelişkilerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Orman kadastrounda sınırların ölçülmesi ve haritalama, aynı işlemlerin yapıldığı mülkiyet kadastro çalışmalarıyla; teknik standartların farklı olması, kullanılan aletlerin ve yöntemlerin farklılığı, uygulamayı yapan elemanların nitelikleri bakımından farklılık göstermektedir. Uygulanan ölçme ve haritalama yöntemleri ile ölçek ve koordinat uyumsuzluğu en belirgin farklılıklardır. Bu nedenle anlaşmazlık halinde orman kadastro sınırları ile bitişik mülkiyet sınırlarının çakıştırılması çoğu yerde imkansız olabilmektedir (4).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde çeşitli faktörlerden dolayı orman kadastro çalışmaları istenen oranda gerçekleşmemektedir. Tablo 3 incelendiğinde; 1995-1999 yılları arasında yıllık ortalama 2 908.8 davanın 701.4'ü yani yaklaşık %24'ünün kadastro davası olması dikkat çekicidir. Yani bölge kadastro açısından problemleri devam eden bir alandır. Bu denli yüksek orandaki dava sayısından da görüleceği gibi mevcut durumdan ormanlık alanlar olumsuz etkilenmeye devam etmektedir. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde yıllık ortalama 35 820 hektar alanın kadastro yapılmaktadır. Bu miktar programlananın yaklaşık %50'sine karşılık gelmektedir.

Gün geçtikçe alan olarak azalmaya, nitelik bakımından ise hızla bozulmaya yüz tutan ormanların korunması açısından öncelikle sınırların kesinlikle bir an önce belirlenmesi gerekmektedir. Bölgede yer yer (Tekir Bölgesi) tel örgü içerisine alınmış bozuk orman alanlarının kısa sürede iyi yönde geliştikleri gözlenmiştir (Şekil 1). Ormanların üzerinde süregelen çeşitli baskıları ortadan kaldırabilmek amacıyla öncelikle sınırlarını belli etme, sınırları belli olan ormanlık alanlarda ise bir an önce koruma faaliyetlerine hız vererek daha nitelikli ormanlar elde etme yoluna gidilmelidir.

Şekil 1. Alanın Korunması Sonucunda Kendisini Yenileyen Orman.

Orman koruma çalışmaları açısından, ormanın sahipliliğinin sağlanmasında temel olan orman kadaströ çalışmaları aksatmadan bir an önce bitirilmesi amacıyla;

- yeterli sayıda orman kadaströ komisyonu kurulmalı,
- orman kadaströ ve mülkiyet kadaströ çalışmaları gerekli koordinasyon sağlanmalı,
- tutarlı bir ormancılık politikası izlenmeli ve dolayısıyla orman kadaströ çalışmalarının dayanağını oluşturan orman tanımı sık sık değiştirilmemeli,
- orman kadaströ komisyon üyeleri sık olarak değiştirilmemeli, yani çalışma sürekliliği sağlanmalı,
- bu komisyonlar, görev yapan elemanlar için sürgün yeri olarak kabul edilmemeli,
- bu komisyonlarda yapılan görev parasal yönden daha çekici bir hale getirilmeli,
- orman kadaströ sonuçlarının yaşatılması için gerekli yönetimsel tedbirler olarak sınırları belli edilen ormanlara yeniden müdahale edildiğinde kesinlikle dava açılmalı ve verilecek cezalar caydırıcı olmalıdır.
- yapılmakta olan orman kadaströ çalışmalarında hidrolojik, toprak, çevre koruma, sosyal ve ekonomik fonksiyonlar dikkate alınarak, ayrıca sosyal ve ekolojik koşullar değerlendirilerek arazi klasifikasyonu kriterleri uygulanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. TOLUNAY, A. 1991. Orman Köylerinde Tipik Arazi Kullanımı. Orman Mühendisliği Dergisi Kasım 1991, Sayı 11, s. 6. Ankara
2. EROĞLU, M. Orman Koruma Problemleri Yüksek Lisans Ders Notları (Basılmamış)
3. ANONİM.2000. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü Verileri, Kahramanmaraş.
4. TÜDEŞ, T., BIYIK, C. 1995. Orman Kadastro ile Mülkiyet Kadastro Arasındaki Uyuşmazlıklar. 1. Ulusal Karadeniz Ormanlık Kongresi, Cilt 3, s. 272, Trabzon.